

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt. negyedévre 2 frt. 50 kr., egy hónapra 1 frt.
Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős a kiadó laptulajdonos:
K u t a s i I m r e.
Szerkesztő:
K a t o n a I m r e.

Szerkesztőség: Nagy-Liatvan-utca 1664 sz. Dr. Dusóczky ház
Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház
Hirdetések a legnépszerűsebb árszámitás mellett jövetnek fel
Egyes szám 4 kr.

A kötelező polgári házasság.

Debreczen, nov. 14.

Válságos napokat élünk; de van ebben a válságban egy megnyugtató, — s ez az, hogy diadalra segít nálunk is egy valóban szabadelvű, immár minden államban meghonosult intézményt. Megnyugtató, hogy e válságban nem a személyes érdekek lépnek előtérbe, hanem a polgári házasság nagy eszméje uralkodik a helyzet fölött.

E körül csoportosulnak ma a pártok s ennek elfogadása az az utlevél, a mellyel ezentúl az ország ügyeinek vezetésében résztvenni lehet. És méltán.

Az általános kötelező polgári házasság az újabb kor vívmánya, a mely már megtette hódító körutját nemcsak az Újvilágban, hanem a vén Európában is. A katolikus Franciaország s a protestáns németbirodalom, a szabadelvű Olaszország s a klerikális Belgium egyaránt megnyitották előtte kapuikat. Ausztria is kapott a polgári házasságból legalább egy kis részletet, — csak mi vagyunk teljesen elszigetelve a különböző felekezetek egyházjogának sánczai közé.

Nagy ideje, hogy végre öntudatra ébredt a nemzet s radikális módon megakarja szüntetni az eddigi zavaros állapotokat, az egyedül lehetséges módon akarja biztosítani a felekezetek közötti békét. Mert

azt jelenti a kötelező polgári házasság behozatala.

És mégis vannak sokan, a kik csak jelszónak tekintik azt és a válságból való kibontakozás eszközeként. A kik így gondolkoznak, azok feledik azt, hogy vannak igazságok, a melyeket egyideig el lehet nyomni s háttérbe lehet szorítani, — de felszabadítván a békó alól, ellenállhatlanul foglalják el a tért, mely őket illeti. Ilyen a kötelező polgári házasság intézménye, ilyen az abban rejlő igazság is.

Abban ma senki sem kételkedik, hogy a házassági jogot állami törvényekkel, minden állampolgárra nézve egyenlő módon kell szabályozni; valamint bizonyosnak tarthatjuk azt is, hogy a házassági ügyekben való bíraskodást mindenki az állam kezében akarja látni. Tehát elodázhatlanul kényszerűség gyanánt áll mindnyájunk előtt az a feladat, hogy a házassági jog kivételések a felekezetek kezéből s a maga egészében az állami törvények uralma alá helyeztessék. Ámde ebből elodázhatatlanul következik a kötelező polgári házasság behozatala is.

Van ugyan a polgári házasságnak még más módja is: a f a k u l t a t i v p o l g á r i h á z a s s á g, — és sokan azt hiszik, hogy a házassági jog állami s az állampolgárokra nézve egyenlő szabályozása e n n e k e l f o g a d á s a

mellett is eszközölhető. Ez azonban nagy csalódás.

Egyenlővé az állampolgárok összességére nézve csak akkor tehetjük a házassági jogot, ha a polgári törvény a házasság felbonthatóságát általában, tehát a felekezetekre való tekintet nélkül kimondja és így a katolikusok között létrejött házasságra nézve is megengedi azt, hogy bizonyos föltételek mellett felbontassék. Azonban nyilvánvaló, hogy ez a katolikus egyház ősi hagyományával és dogmáival mereven ellenkezik és az is nyilvánvaló, hogy a katolikus pap dogmáinak sérelmét látná abban, ha az ily házasságot megkötné.

Az a felfogás tehát, hogy a házassági jog minden állampolgárra nézve egyenlő módon szabályozandó, kiegyenlíthetetlen ellentétbe hozná az államot egy hatalmas egyházzal, ha az előbbi azt akarná, hogy az utóbbinak papjai cselekvőleg közreműködjenek a hitelveikkel meg nem egyező házasság létrehozásánál. Ezt az ellentétet pedig csak azzal lehet megszüntetni, ha az állam saját közegeire bizza az általa polgári viszonynak deklarált életközösség megkötését s a felek szabad elhatározásának hagyja fenn, hogy ezt a kötetést ujalag egyházilag is megáldassák.

A különböző pártok immár tömören és visszavonhatatlanul kinyilatkoztatták, — hogy programjukhoz tartozik a házassági

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Isten áldja meg . . .

— Rajz. —

— Hallja, talán megint a konyhában lézeng, hányszor mondtam, hogy jöjjön be, — maga . . .

Elhallgatott. A nagyságos ur, kit a betegség már nagyon régen, hosszú évek óta az ágyhoz szegzett, elkezdett erősen köhögni, melle csak úgy zihált. A levegő sipitva jött ki torkából, nagyot fújt, azután tovább szitkozódott.

Pedig látszott rajta, hogy milyen nagy megerőltetésbe kerül minden szó. A redős, sápadt arc még jobban összeránczolódott, aszott melle még beljebb esett, szinte vonaglott kinjában s ő mégis dörmögött tovább.

— Hát azért tartom én magát drága pénzben, azért szivatom vérem, maga piéca, szeretne kifosztani, ha nem vigyáznék magamra, bizony még valami mérget adna be orvosság helyett. De majd megtanítom. Mit, maga furia, maga . . .

— Nagyságos ur, ne indulatoskodjék, tudja, mennyire árt a kimerülés.

— Hehehe, ugy-e, szeretné, ha már végleg kimerülne. De nem, azért sem. Meggyógyulok. Igen, megakarok gyógyulni.

Gazdasszonya ránézett a dühösködő betegre. Nem árulta el semmivel, mennyire fájt neki a beszéd. Arcvonásai csak oly szelídek maradtak, szeméi tovább is oly aggódó figye-

lemmel kísérték a beteg vonásait, csak arczszíne változott. Az lett pirosabb.

Hej pedig, de nem édemelte ő meg ezt a bánásmódot. Nem gondolta bezzeg akkor, mikor Mihály gazdának felesége volt, hogy erre jut. Mikor avval az ő szépséges urával végig sétált nagy boldogan a templomtéren, sohasem volt eszében, hogy egy ilyen beteg ápolójává lesz.

Am elmúlt a boldogság. Egy pár rozsz év, rozsz termés, átkozott jégeső elvitte a kis vagyont, a mit ketteskén oly szorgalmasan rakosgattak a tulipános láda fiába. Azután jött a gazda betegsége, befészkelte magát belé a gonosz kór s nem hagyta el, mindég gyötörte — keserves haláláig.

Ott állott magában elhagyatva, igazán egyedül, — a nagy embersokaság között. Szegény vak anyja nem hogy segíthette, de még ő szorult segítségre. De hogyan tarthatta volna azt el? Hol a segítő kéz, mely módot nyújtott volna a megélhetésre? Semmi kereset, a természet nem hagy magának parancsolni.

Ott kísértett az inség, a legnyomorubb inség. Ott vándoroltak az élet Saharájában, — mindenütt be kopogtatott munkáért s mindenütt e vészes szavak fogadták:

— Vannak alkalmazottjaim, azoknak is alig tudunk adni,

S jött a szükség legnagyobb fokán — a nagyságos ur, a délcegz dalia.

Ő nem kíván sokat. Vagyona van elég, van annyi jövedelme rengeteg birtokaiból, hogy a szegény vak asszonyt kényelemben eltarthassa. Jöjjön hozzá az asszonyt gazdasszonynak . . . olyan feleségülének . . .

Ad ő gondolkodási időt. — Majd eljön másnap.

Egyedül maradtak. Nem, nem teheti. Nem áldozza fel becsületét, inkább küzd, szenved. Ámde ott a szegény öreg asszony, hogy tartsa azt el. A mint kijelenti, hogy nem megy a földesurhoz, a „nagyságos“ urhoz, az rákiált:

— Te örült, te bolond! Miből fogunk élni. Minek szalasztod el a nagy „szerencsét“? Ránézett a „szerencsétlen“ öreg asszonyra.

Elfogadta a „szerencsét.“ Ott gazdasszonykodott a nagyságos urnál.

A nagyságos ur pedig mulatott, vigan élt, míg jött azután a hosszú, nagyon hosszú kínos betegség.

Hányszor ott akarta hagyni az életet. Inkább meg küzdeni, szenvedni újra. A nagyságos ur pedig mindannyiszor ott tartóztatta, maradjon, majd gondoskodik róla.

Maradt. Pedig mennyit szenvedett tőle, — hányszor felpanaszolta neki a keserves kenyerét, vén öreg anyját.

Az asszony pedig türt, szenvedett. Igazi mátyr volt. Se éjjele, se nappala. Ha csak egy percig nyugodott, mindjárt fülébe rikácsolta a dühös beteg.

— Megint pihen, csak hizik a pénzemen. Most újra dühöng a nagyságos ur. Kiugrik az ágyból. Leccsapja az orvosságos üvegek garadáját, mi ágya köré tornyosul, letépi ruháját, a nő pedig rémülettel kiáltja:

— Vissza, az ágyba. Oda lesz, így mindjárt oda lesz nagyságos ur.

Igaza volt. A „nagyságos“ utoljára gyötörte. A rozoga test felmondani készült a szolgálatot, a „nagyságos“ haldoklott. Az „örömhír“

jog ilyen rendezése. Ez a dolog természeténél fogva a kötelező polgári házasságot is magában foglalja s annak ugyszólván elmaradhatlan következménye; ha tehát jelszóval mégis tulnyomóan az utóbbit hangoztatják: ez csak azért történik, mert sokan még ma is abban a véleményben vannak, hogy a házassági jog állami rendezése a fakultatív polgári házasság mellett is eszközölhető.

A ki a dolgok logikai rendjéből megakarja s megtudja érteni azt, hogy kötelező polgári házasság lényeges és elválaszthatatlan része a házassági jog állami rendezésének, az nem állíthatja komolyan, hogy a kötelező polgári házasság hamis jelszó azok kezében, a kik a jelen válság alkalmából, mint megvalósítandó nemzeti óhaját zászóljukra írták.

A Szapáry-kabinet lemondásának tulajdonképpeni okairól a „Nemzet“ tegnapi száma első helyen cikket közöl, melyből idézzük az alábbi részt:

A miniszterelnök, mint a válság egyelőre azt jelezte, hogy a polgári házasság ügyében tendő nyilatkozatra nézve magában a minisztertanácsban eltérő nézetek vannak. Különösen arra nézve, hogy a kormány tagjainak egy része nem tartotta sem időszerűnek, sem szükségesnek a házassági jognak minden részletére nézve most nyilatkozni és helyesebbnek tartotta azt a nyilatkozatot akkor tenni, mikor a házassági jog részletei kidolgozva lesznek, a mikor tehát nemcsak elvi enunciació történik, hanem a kérdés egyszersmint gyakorlati megoldást is nyer. Ha tehát a korona arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem helyesli az ily nyilatkozat megtételét mert erre a jelen időpont nem tartja alkalmasnak, mivel még élesebb is lehetné a létező felekezeti viszályt és mert ilyen elvi kijelentésnek nincs gyakorlati értéke; akkor a korona ugyanazt az álláspontot foglalta el, mint a kormány tagjainak egy része s ez az álláspont még nagyon távol áll attól, hogy a korona ellentébe helyezze magát a nemzet akaratával, a miként ezt több lap híreszteli.

re köréje gyűlt a rokonság. Az asszony, az életét nehéz betegápolással eltöltő asszony sirva o'aborult a haldokló elé:

— Uram, itt, itt . . . gondoskodjék szegény anyámról.

A „nagyságos“-nak volt annyi ereje, hogy feleljen. Hörgésszerűen mondá: „Hehehe, . . . ugy-e, eleget pusztította kenyeremet . . . elég mérget beadott . . . jó volt . . . na . . . egy . . . kis . . . va . . . gyon . . . Há . . . lát . . . lan . . . ki . . . szittatók a . . . véremet . . .“

Megfordult. Megszűnt élni. Az asszony pedig ott volt, a hol kezdette. Becsülete nincs, anyjával újra az inség szélén, kitor belőle a zokogás, a keserű kifakadás. Nem tud szólni, nem . . .

A beteg, a halálában is bosszuálló „nagyságos“ pedig ott fekszik kiterítve. Senki sem törődik vele. Nincs egy rokona arczán sem meghatottság. Dehogy. Bolond volt, beteg volt, kár, hogy elébb még nem halt. Más dolguk van most.

A ragadozó állatok a hullát tépik, marcangolják. Itt vannak a hiénák, éhes martalékvágyó kezeikkel mindent felhánynak, össze-vissza dobják a párnákat, odébb lökik a halottat, miért nem, ugy sem érzi az már, hátha ott is találnak valami iráskát. Siratni . . . ostoba dolog a sirás. Ott van a gazdasszony, sir az elég keservesen. Az is magát siratja. De mit is keres az még mindég a házban. Megvető szemeket vetnek reá: a gyalázatos . . .

Na, de hadd maradjon itt a gyalázatos a temetésig. Majd tudnak könnyű szerrel rajta. Temetés van. Nagy temetés. A pap elsiratja, elbucszatja (jól tudja a mondókáját, mindég ugyanazt mondja el) a kántor elénekli,

— **A függetlenségi páárt új elnöke.** Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt szombaton d. u. Thaly Kálmán elnökle alatt rendkívül népes értekezletet tartott, melyen elsőnek felszólalt Polónyi Géza, a kinek a pártelnök választására nézve két tekintetben volt aggálya, ugyanis a pártnak a nemzeti párthoz való viszonyára nézve és más részről a pártszervezetet illetőleg. De aggályai eloszlottak, miután meggyőződött, hogy közte és Eötvös Károly között nézetkülömbőség nincs, mert ő is a nemzeti párttal szemben az eddigi viszony fenntartását óhajtja és a párt szervezését sürgetően napirendre akarja kitézni.

Az élénk helyesléssel fogadott beszéd után Pázmándy Dénes köszönetet mondott Polónynak szavaiért, mire az értekezlet Eötvös Károlyt lekes éljenzés közt egyhangulag megválasztott elnöknek jelentette ki és felkérte Kiss Albert elnökle alatt Pázmándy Dénes, Zichy Hermann, Olay Lajos és Nánássy Ödön képviselőket, hogy a választásról az elnököt értesítsék.

— **Szögyény-Marich Vilmos császárnál.** Szögyény osztrák-magyar nagykövet ma délután öt órakor nyújtotta át a német császárnak ünnepies kihallgatáson megbízó levelét. A nagykövetet és személyzetét a Bristol-szállóból, hol Szögyény ideiglenesen lakik, három udvari diszfogát szállította a királyi kastélyba. A nagykövettel szemben a főszertartásmester ült. A kastélynál való megérkezéskor, valamint a távozáskor is, az udvari őrség tisztelgett. A nagykövet rövid beszéd kíséretében nyújtotta át a császárnak megbízó levelét, melyet a császár, a nagykövetet barátságosan üdvözölve, átvett. A kihallgatás, melynél Marschall báró külügyi államtitkár és Eulenburg gróf fő udvari marsall is jelen volt, körülbelül husz perczig tartott. A császárné néhány nap mulva fogadja Szögyény nagykövetet.

Pár szó a Fröbel-gyermekkert néptelenségéhez.

Debreczen, szept. 14.

Márton Imre urtól, a Fröbel-gyermek-kert egylet pénztárosa kezéből veszszük az alábbi sorokat, melyeket az „auditur et altera pars“ elvénél fogva, egyelőre, minden megjegyzés nélkül, közlünk.

egy pár öreg asszony könnyeket hullott na meg a . . . gazdasszony.

Talán szerette is egy kicsit . . . a „nagyságos“-t!

A „nagyságos“ érdemeiről tengernyit ír egy szemes riporter, nem mulasztja el megemliteni az elhunyt „lelki nemességét, igazi emberbaráti érzését, kiváló jótékonyságát (előfizetője volt a lapjának) s minden „szép, jó s nemes iránti fogékonyságát.“ Oly embert kísértünk sirjába, ki méltán foglalhat helyet a társadalom nemes szellemeinek Pantheonjában.

Haza mennek az örökös urak. Még mindég ott van a gazdasszony. Vajon mit akarhat. Az pedig elcsukló hangon említi szolgálatát . . . odaadó ápolását . . . szegény vak anyját . . . hagyják meg azt a kis házikót . . . hol anyja meghúzódott. . .

Az örökösök felkaczagnak: — Nevetséges, nem hogy megköszönné, hogy a nagyságos ur mellett lehetett. Takarodjék!

A szegény asszony pedig kötött nagy kedőjébe burkolva holmiját, még egyszer körütekint s azután szerencsétlen anyjára s életére gondolva könny fakad szeméből s csak annyit mondhat:

„Isten áldja meg . . .“
Elindul, újra . . . küzdeni az in-séggel, nyomorral.

S. Ödön.

E hírlapnak f. hó 9-ki számában a nagy M. betű cikket irt ily cím alatt: „Pár szó a Fröbel-féle gyermek-kert néptelenségéhez“. A cikk tartalma röviden ez:

M. betűnk panaszt hallott, hogy a gyermek-kert néptelen. Ennek szerinte két oka van. Egyik, hogy oda csak „uri gyerekek“ járnak s „az összes gyermekek egyenlő czifrán öltözködnek.“ A másik, hogy drága a tandíj. A bajon az M. betű nem ugy segítene, hogy szállítsuk lejjebb a tandíjját, viszont a város adjon nagyobb segélyt; hanem, hogy a gyermek-kertet adjuk át a városnak.

Nem szándékom kétségbe vonni az M. betű jóindulatát, vagy szavai komolyságát.

Akaratlanul is azonban az a fiu jut eszembe, a ki a színház karzatról lejövet mindaddig siratta elvesztett sapkáját, míg tölem meg nem tudta s tapogatás útján meg nem győződött, hogy a megsiratott sapka a fején van.

Mert a helybeli gyermek-kertnek sem veszett el a sapkája — akarom mondani a népessége. Mindig ki tudjuk mutatni, hogy tandíj bevételeink emelkedő irányzatot tanusít; volt t. i. a tandíj átlag:

1885, 1886 és 1887. évekről 703 frt 75 kr.
1888, 1889 és 1890. évekről 789 frt 08 kr.
a mult 1891. évben is 824 frt 25 kr.

E körülmény pedig arra vall, hogy a gyermek-kert hova tovább keresettebb s hogy szükség van rá.

Főlöszleges tehát kutatnunk, hogy mi volna oka, ha a meglevő sapka hiányoznék.

Meg kell azonban vallanunk, hogy — folytatva a hasonlatot — a gyermek-kert helyel-köz-zel fedetlen fövel jár. De nem azért, mintha a Fröbel rendszernek az egyenlő czifrán öltözködés elválaszthatatlan elemét képezné.

Hiszen a kisdetek nem öltözködnek; a mamák öltöztetik őket. S bizony a mamák izléséért a gyermek-kert nem felel. Nem is azért, mintha a tandíj aránylag drága volna. Hiszen otthon a legolcsóbb peszra tartása is többbe kerül, s az olyan a milyen felügyeleten kívül még sincs meg az otthon őrzött kicsike részére sem a megfelelő gyermek társadalom, sem az oktatás, mit egy egész éven át a gyermek-kert 22 frtért nyújt. Hanem:

„Hogy senki e dolgon ne csigázza esztét, Megfejttem röviden a találos mesét.“

Az idén difteritisz járvány miatt több ideig hatósági parancsra be voltak csukva az iskolák, köztük a gyermek-kert is s fájdalmasan érezzük, hogy tandíj bevételeink egy hónapról egészen elmaradt, egy másik, rendszeren legjobb hónapról pedig erősen megcsappant.

Ime ez volt oka a „néptelenség“-nek, melynek egyedüli orvossága az volna, ha járvány nem merülne fel.

Erre vonatkozó talpra esett intézkedést bármikor köszönettel veszünk az M. betűtől.

A tandíj lejjebb szállítására — legalább ez idő szerint — szükség nincs sem a gyermek-kert, sem a kevésbé vagyonos osztály érdekében.

A gyermek-kert érdekében azért nem, mert a tandíj leszállítással elérhető nagyobb látogatottság aránytalan áldozatokkal (nagyobb helyiség bérlésével, egy helyett két kertészre s két dajka fizetésével) járna, mit a ritka forintért cserébe nyerhető sűrű garasból az egylet nem tudna pótolni.

A kevésbé vagyonos osztály érdekében pedig azért nem, mert ez érdekről az egylet más-ként gondoskodott. Viszonzásul t. i. a várostól kapott segélyért, már korábban elhatározta a választmány, hogy jobb sorsra érdemes szegény szülék gyermekeit kedvezményes tandíjért vagy épen tandíj-mentesen veszi fel, ha az ez iránti kérelmet indokoltnak találja. Sőt az egylet már ingyen óvó alapot is rendszeresített.

Ezek után a jó tanácsokat köszönjük s ha el nem fogadjuk is, kérjük az érdeklődést jövőre is, csak hogy alaposabb tájékozottsággal.

Meg kell még említenem, hogy részint a f. évi tandíj veszteség pótlása végett, részint azért, mert az egylet magára vállalván kertészre jávára a törvényes nyugdíj biztosítását, ez által új teher hárult a gyermek-kert vagyonára: a választmány tomla-e-stély tartását határozta el; melynek engedélyezése iránt a kérvény már be is van adva.

Uj egyetemek.*)

Debreczen, nov. 14.

Tudvalevő dolog, hogy Debreczen és Nagyvárad ósidóktól fogva ellenlábás városok voltak egymással. — Versenytek minden kigondolható dolog felett a világon. Természetesen, a verseay tárgya és oka sokszor merőben kicsinyes, sokszor azonban olyan volt, mely megérdemelte a „nemes verseny“ elnevezést. — És a versengés ez utóbbi téren sok hasznos intézménynek, sőt közelebről „intézet“-nek is volt és lesz még alapítója. S épen ezért e két város sokat köszönhet egymásnak, amennyiben egyiknek haladása biztosítékát képezi a másik haladásnak.

Debreczen kétségkívül dicsekedhetik azzal az előjoggal és fensőséggel Nagyvárad felett, hogy csaknem mindég övé a kezdeményezés, a mit aztán a másik utanoz. — Eltekintve személyes dolgoktól — például attól, hogy a nagyvárad polgármester fokról-fokra követte a debreczenit a kir. tanácsosság elnyerésében — bizonyos, hogy a királyi tábla és postaigazgatóság kérdése is Debreczenben lett először felvetve, melyeket aztán Nagyvárad kétségbeesett gyorsasággal igyekezett magáévé tenni, sőt nagyon valószínű, hogy Schlauch Lőrincz püspöknek eszébe sem jutott addig egy nagyvárad egyetem alapításának eszméje, míg a debreczeninek alapítása szóba nem került.

Nem akarunk azonban áldatlan rekriminációkba bocsátkozni, sőt épen helyeseljük e tervet. Tekintsük ugyanis az ügyet ne helyi, debreczeni, hanem magasabb, országos szempontból, tekintettel nemzeti érdekeinkre, aspirációinkra. Vegyük hozzá még azt, hogy az állam is akar új egyetemet fölállítani és pedig Szegeden. — Három új egyetem alapítása van tehát tervbe véve; Szegeden állami, Nagyváradon katolikus, Debreczenben protestáns jellegű egyetem létrejötte van készülében. Most már azt kérdehetjük, nem feleslegesek-e ezek? S erre a felelet a leghatározottabb: nem feleslegesek, sőt szükségesek. — Létjoguknak első alapföltétele, hogy lesz-e közönségünk? Igenis, lesz.

Mellőzhetjük e tekintetben Erdélyt és a Dunántúlt, mert az előbbinek megvan a maga egyeteme, az utóbbi meg mindenképen Budapest főváros felé gravitál. Hanem vegyük szemügyre nagy Magyarország többi részét. — Legtekintélyesebb ebben a nagy Magyar Alföld vagy más-kép Középmagyarország, a melyben mind a három érdekelt város fekszik. — Ez a nagy darab föld tényleg a legtöbb intelligens elemet foglalja magában az egész osztályban — eltekintve a természetesen a fővárostól — s így már maga e nagy városok környéke eléggé biztosítaná egyetemük látogatottságát. De eltekintve attól is, hogy a három alföldi, tösgyökeres magyar egyetem az alföldi intelligens elemet saját lakóhelyén nevelné, a mi igen nagy előny, — a mi főbb, a nemzeti ügy szolgálatában kiszámíthatatlan hasznót hajtának azáltal, hogy a nemzetiségeket a kozmopolita jellegű fővárosból a maguk igazi magyar szellemű légkörébe terelnék.

Szegednek részül jutna Délmagyarország a ráczokkal, szerbekkel; Nagyvárad és Debreczen meg északi és északkeleti Magyarországból osztozhatnak meg a németeken, tótokon és oroszokon, sőt az előbbinek még saját oláh környékével is akadna egy kis dolga. Mint felekezeti jellegű intézetek is biztos látogatottságra számíthatnának. — Közelebről Debreczen, mint „protestáns egyetem“ székhelye, az alföldi reformátusokon kívül bizton számíthatna a felvidéki lutheránusokra, különösen a vallásos s z e p e s s é g i n é m e t e k r e, kik seregestől tódulnának ide s bizony több s igazabb magyarságot tanulnának, mint odafönn a fővárosban.

Budapest megtartaná magának a Duna-Tisza között, északnyugati Magyarországot és a Dunántúlt s legalább nem lenne így túltömvé, mint most.

A nagy magyar Alföld egyetemei régi szükségét pótolandnak s magasztos missziót, szent küldetést lesznek hivatva végezni. — Kívánjuk,

* A tanügy terén előkelő állást elfoglaló munkatársunk e cikkének nem minden pontjával értünk egyet és ezekre vonatkozólag legközelebb megteszszük megjegyzéseinket. (A s z e r k.)

hogy — mint minden szépnek jónak — a magyarság gyönyörű feladatának megvalósításában is Debreczen legelől álljon!

Nota bene.

Különlélek.

* **A román trónörökös házassága.** A pápa tudvalevőleg nehézségeket gördített a román trónörökösnek Mária edinburghi hercegnővel való házassága eléjébe. A „Standard“ római tudósítója erre vonatkozólag a következőkről értesül: „Mikor Ferdinánd herceg, ki katolikus engedélyt kért a pápától, hogy egy potestáns hercegnőt elvegyen, a szent atyja hajlandó volt dispencziót adni, csak arra kérte, adja neki tudtul ennek a házasságnak okait. Egyszersmind biztosítékot ohajtott azért, hogy a katolikusokat vallási gyakorlataikban nem fogják gátolni, s hogy a házasságból származó gyermekek katolikus hitűek lesznek. Ez utóbbi feltételbe Ferdinánd nem egyezett bele. Erre a pápa belenyugodott, hogy a fiuk apjuk vallását, a leányuk anyjuk vallását kövessék.

* **A cigánykirály.** Penfold János, az angol-országi cigányok királya, a múlt vasárnap Somerszetben meghalt. A cigánykirálynak a foglalkozása semmivel sem volt előkelőbb, mint az alattvaló: ő is, mint nemzetének legtöbb fia a hálalás mesterségét űzte. Magas neje, a cigányok királynéja csak egy hónappal halt meg előbb, mint férje, aki elhalt hitvestársa mellé Bradfordban fognak eltemetni.

* **A primási javak bérbeadása.** Lókay Jeromos, a primási javak főkormányzója, igen előnyös föltételek mellett adta bérbe, egy kézbe a primási javaknak bérbeadásra szánt mintegy harmadát. A harmincezer hold birtokot Thurn-Valasale Adolf gróf vette bérbe, több magyar és osztrák mágnással társaságban. Az évi bér százhetven ezer forint, amiből holdankint körülbelül öt forint hetven krajczár esik. A primás főbérletje, Thurn-Valasale Adolf gróf, neje révén rokona a pápának. Már a szerződés aláírásakor megtette a lépéseket, hogy mngyar állampolgárgjogot nyerjen. A király a gróf ezt a kérelmét rokonszenvesen fogadta s így rövid idő múlva teljesíti is. Thurn-Valasale gróf, már mint magyar állampolgár, Magyarországra költözik s a primási főbérletet személyesen fogja igazgatni.

* **A Rákóczi emlékek restaurálása.** A rodostói Rákóczi-emlékek restaurálását már befejezték. A munkálatokat augusztus 15-ikén kezdték meg, s a múlt hónapban fejezték be, a mikor a templomot Randazzo Ferenc plébános újra felszentelte, s olasz nyelven ismertette híveivel a templom történelmi nevezetességeit, meghatóan emlékeztetve meg II. Rákóczy Ferenc fenkölt szelleméről. A templom helyreállítása ötvenkét török arany lirába, azaz 1196 frankba került, s ehhez 960 frankkal a plébános a plébániát javíttatta ki. Beszédes Kálmán hazánkfia, ki a restaurálást vezette, Bercsényi, Eszterházy és Sikrik sirlapjait szép, erős szönyegekkkel takartatta be. Az Eszterházy czimerét befedő korhadtt székzsámolyt pedig ujjal helyettesítette, s a fedeleme csorgó-kutját kiegészítette. A kutat fedő márványlapon előbb czimer nem volt, de Beszédes a templom se restyében talált kis harangról egy Rákóczy-sast bevésztetett. Ennek egyik oldalán ez áll; „A. D.“, a másikon 1892. alább „Hungaria“ és „Restauraverunt“. A kut fölé márványlapot helyeztek el, melybe törökül ezt vésték: „II. Rákóczy Ferenc, Erdély fejedelme, III. Achmed szultán és Mahmud khán ő felségeiknek szövetségese és vendége volt, 1136-ban (muzulman időszámítás szerint) ideérkezett és 1151-ben meghalt“. Beszédes ezenkívül a csorgó kut fölött magas falat emeltetett, — hogy a kut fölötti földréteg be ne omlójjék.

* **A német császár mondása.** A német császár tudvalevőleg szereti az idézeteket, valamint az olyan mondásokat, melyekből citátum lehet. Nagy feltűnést keltett a világban a fiatal császárnak már egy pár ilyen mondása. Ezeknek a szenzációs citátumoknak számát most a Frankfuter Ztg. megtoldja egy ujjal. E szerint egy német követségnek (hogy melyiknek, azt az idézett lap nem mondja meg), elfogadó termében függött és valószínűleg függ most is II. Vilmos császárnak egy arczképe, melyen sajátkezü aláírása s a császár irásával ez az idézet olvas-

ható; Oderint, dum metuant. (Gyűlöljenek, csak féljenek tőlen.) Allitólág Nero császárnak volt ez a kedves mondása. Az arczkép alatt áll a névjegytartó, tele érdekes névjegyekkel, melyek mutatják, milyen sok notabilitás gyönyörködött a modern császári arczképben és antik imperátori aláírásában. Megjegyzendő, hogy II. Vilmos jó régen, még herceg korában írta alá ezt az arczképet.

A papucs uralma.

Mi, a 19-ik század gyermekei, már nem vagyunk többé férjeink rabszolgái; értelmiség és műveltség társadalmilag csaknem egyenlővé tett minket. Igen a mai emanczipacionális törekvések végcélja a jobb módu és szellemileg érettebb osztályoknál, legalább a családban teljesen el van érve és már a házon kívül is közel állunk hozzá. Ha majd ott is annyira jutottunk, hogy a nő saját erejéből képes lesz magának tisztességes léteet szerezni és biztosítani, akkor már elég a jóból, akkor meg kell állapodnunk.

De még inkább kell nekünk, nőknek attól óvakodnunk, hogy az egyenjoguságról tulzott fogalmakat vigyünk magunkkal a házasságba vagy pedig a Veszta szent tűzénél való helyünket, trónunk tekintését, a melyről a papucs szigoru uralmat kiterjesztjük a házi sapka fölé. Sőt ellenkezőleg tudatában kell lennünk annak, hogy a nő, a midőn a házasságba belép, önállóságának egy részéről lemond, hogy bizonyos tekintetben alárendeltségi viszonyba lép férjéhez. A férj, mint a család fentartója, annak természetes feje is és mint családfő, olyan hatalomkörrel bir, melyet a nő büntetlenül szűkebbre nem szoríthat.

Azért is a nőnek egyenjogúsága a házasságban nem a jog követelése, hanem igenis eredménye lehet az ő okos, megfontolt eljárásának, ha képes odaadólág belenyugodni férje lényében, ha értelmesen felfogja eszméit és világosan érdekeit és életnézletét, akkor a férj szívesen fogja őt szellemileg egyenjogúnak elismerni. Ez nem fog minden nőnek tetszeni.

Valóban bámulatos, milyen nagy civakodási vágy rejlik gyakran a nőnek ugynevezett műveltsége alatt; mily ügyességgel rendelkeznek abban, hogy a szalonhang finom pianissimóját a perlekedő házi sárkány „alt“-jává változtassák, ha az ellenszegülő férjet engedelmisségre akarják szorítani.

Ismertem egy nagy műveltségű és magas társadalmi állású urat, aki egy uralomra vágó nő befolyása alatt oly mélyen sülyedt, hogy őt évi házasság után nem lehetett ráismerni természetére és jellemére. Nem volt akarata; ép úgy, mint a gyermek, nem mert elmanni neje engedelme nélkül; félelem és nyugtalanság fogta el, ha véletlenül őt perczezel később jött haza.

Itt most persze meg lehetne czafolni azzal a kérdéssel: miért oly gyenge a férfi, hogy annyira engedni magát befolyásolni? Ebben természetesen némi igazság rejlik, de a hiba legnagyobb része mégis csak a nőt terheli, mivel ő benítólag hatott a férj szellemi erejére és jellemére és mindennapi civakodása által férjének idegrendszerét egészen tönkretette.

Férj és nőnek van ugyan joguk egymást kiegészíteni és támogatni, de hogy a személyes egyenlőséget érintse, annyira ez a jog nem terjedhet. A nőre nézve mindenesetre közelebben áll a kísértés ilyféle tulkapásokra. A nő receptív természetű; itéletét bizonyos ösztön vezérli, azért praktikusabb és áttekintőbb, mint a férfié. A nő igen helyesen teszi, ha az élet kisebb körülményeiről való itéletét, a férjnek érettebb megfontolás céljából előterjeszti és arra kéri, hogy alapos ok nélkül vissza ne utasítsa véleményét, de őrizkedjék attól, hogy komoly életkérdésekben nagyon is élesen ráerőszakolja. Ezzel árt férje jellemének és gyakran téves felfogásra vezet, a melynek súlyos következményei lehetnek.

Azért jól őrizkedjünk! A nő uralomvágya hasonlít a paradicsom kigyójához, a mely bukásra vezette ősanynkat. Vigyázzunk, hogy körül ne halózzon, hogy erőt ne vegyen rajtunk.

A nő kitűnően beválik miniszterelnöknek, született diplomata, de az uralkodói tiszt a család fejével kapcsolatos, azt illeti meg. Helyesen mondja Rousseau: „a nőnek több a szelleme, a férfúnak több a genieje.“

Talán nagyon is komolylyá váltam egy csevegés keretében. Számos társomnak nem fog ez tetszeni, de a boldog asszonyok igazságot fognak nekem szolgáltatni. — En is boldog asszony vagyok.

Margit.

NAPI HIREK.

Határidő naplár.

Nagy ötfelhégyverseny vasárnap és ünneppénzpen d. u. 6 órakor a Margit-fürdőben.

Múzeum a kollegiumban a község számára nyitva van vasárnaponként 10-től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a község számára nyitva püföteken 11-től 12-ig.

Nyitványos olvasóterem a kollégiumban, Hétfőn, Szerdán és Szombaton d. u. 3-6-ig nyitva.

A kir. itélő tábla hivatala órái d. e. 8-12-ig és n. 2-5 óráig. — Az ígató, kisdó hivatal és az írást nyitva d. e. 9-11, d. n. 3-4 óra közt; vasárnap és ünnepnap d. e. 10-11 óra közt.

Nov 15. Délután öt órakor a színházi pályázati határidő lejáratja.

Nov. 20. A hatvan-utcai baromvásártéri vasut közgyűlése.

Nov. 23. Debreczen város közgyűlése.

Nov. 27. Az István gözmalom társulat közgyűlése d. e. 10 órakor a város háza nagyteremében. Tárty: az alapszabályok módosítása.

1893 január 7. Katonai sorshuzás a város háza nagyteremében. Megjelenésre felhívtak az 1872-ben született ifjak.

— Wolafka Nándor ünnepélyes fogadtatása.

Wolafka Nándor választott püspök, Debreczen város róm. kath. plébánus csütörtökön d. u. három óra kilencz perczkor érkezik Debreczenbe, amikor is fényes fogadtatásban fogják részesíteni. A debreczeni róm. kath. egyházi bizottság tegnap, vasárnap délelőtt tartott ülésében beszélt meg s határozta el a fogadtatás részleteit. Wolafka Nándor megérkezésekor a róm. kath. templom harangjai megszólalnak s künn a vasutnál Nemes Kálmán főgondnok tart a püspök plébánoshoz üdvözlő beszédet. Ezután Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester üdvözlö. A röviden, még a vasutnál megejtendő bemutatások után Wolafka kocsira ül és lassu tempóban hajtja a róm. kath. templom elé. Az egész uton a rendőrség disz-ruhába öltözött tagjai állanak fel egy-egy utca torkolatánál, hogy a fogadtatás ideje, illetve az elvonulás alatt a rendet fentartsák. A kocsik közlekedés a Teleky-utcán elzáratik és ott lovas-rendőrök állanak fel. — A menet a róm. kath. templom előtt áll meg, ahol Wolafka a egyházi diszbe öltözik át és az orgona hangjai mellett vonul be az oltár elé. Benn a templomban rövid „véni sancte“ lesz, mely után Wolafka a megáldja a hívöket. A „véni sancte“ után a plébániára vonul, ahol fogadja a tisztelgö küldöttségeket. Szombaton, e hó 19-én ö pontifikál fényes segédlettel Ö Felsége a királyné névnapján tartandó hálaadó isteni tiszteleten; ünnepélyes beigtatása azonban csak vasárnap délelőtt lesz. Az egyházi bizottság ezután Szakszó Rezsö bucsuzóját olvasta fel, melyet egész terjedelmében ide ígatunk: Tekintetes egyházi Bizottság s Iskolaszék! Harminczegy évet töltöttem el a debreczeni r. k. egyház-község szolgálatában, fájo szívvel távozom. Életem, működésem nyilt könyv volt, kérem szeretettel ítéljenek felettem. Talán a jó akaratot senki sem fogja elvitatni. Köszönöm támogatásukat és szeretetüket! A debreczeni hitközség fényes nevü, nagy lehetségü lelki pásztort nyert utódomban; ennek csak örülni tudok, még akkor is, ha emlékemet elhomályosítja; de reméllem egészen nem törli el; támogassák, tiszteljék, szeressék öt, ragaszkodjanak hozzá azon önzetlen buzgósággal, melyet én tapasztaltam. élveztem. Isten áldását kérem működésükre! Fogadják végbucsumat Irtam Debreczenben 1892 nov. 5. Szakszó Rezsö.

— A helyi vasutak fuziója. Szombaton délután a debreczeni helyi vasut igazgatósága érte-

kezletre gyült össze, a helyi vasut gyülestermében. Ez alkalommal részleges elbirálás alá vették a hatvan utca baromvásártéri vasutal tervbe vett fuziót. Egyben pedig e fuzióval szükségesnek bizonyult alapszabályok módosításának a kérdése is elvitatás tárgyát képezte. Az igazgatóság az alapszabályok e szerint megkívánt módosítását elfogadta s az általa proponált formában a még e hó során tartandó közgyűlés elé terjeszti.

— Kossuth lelenczház Debreczenben. A Kossuth ünnepélyt rendezö bizottság ezerszáz forint tisztajövedelmet mutatott fel, melyet öhajához képest egy Debreczenben felállítandó Kossuth lelenczház alapjául tett le. Debreczen város tanácsához beadványt intézett, melyben arra kéri a nemes várost hogy az ezeregyszáz forintot fogadja el, azt a város alapítványi pénztárában a megvalósítás idejéig kezelje. A város jog és pénzügyi bizottság e kérvényre örömmel javasolta a városi tanácsnak, hogy a Kossuth alap ezimen kezelendő 1100 frtot az alapítványi pénztárba fogadja el.

— A debreczeni nyári szinkör. A debreczeni nyári szinkör ügyében a város jog és pénzügyi bizottsága legközelebb tartott ülésében az érdemleges elintézés, a kérdés végleges megoldása tárgyában fontos határozatot hozott. A nyári szinkör kérdése újból felvetetett, a bizottság tagjai nem is késtek részletes eszmecserét fejteni ki. Alaposan megvitatták a nyári szinkör tervezetének, felállithatásának a körülmények által is indokolt kérdését. A jog és pénzügyi bizottság maga szükségesnek látja, hogy a nyári szinkör építése ne járjon a huza-vona határában hanem egyszer már az érdemleges megoldás stádiumába juson. Éppen ezért javasolja a városnak, — hogy a nyári szinkör építésére az új pályázatot rövidesen írja ki. — Amennyiben pedig az előirányzatba vett összeg általános vélemény szerint kevés ahhoz, hogy a közönség jogos igényeinek megfelelő nyári szinkör abból felépithető legyen, javasolja a bizottság, hogy a város a nyári szinkör építéséhez szükséges téglát, a város téglavetőjéből, épületi fát pedig a város erdejéből bocssáson a vállalkozó rendelkezésére, természetesen ugy, hogy a költségvetés már erre tekintettel legyen megállapitható. A jog- és pénzügyi bizottság e valóban dicséretes javaslata, a városi tanács ülésén és a legközelebbi közgyűlésben is végérvényes elintézés alá kerül. Ez esetben pedig a nyári szinkör felépítése már a tavasszal megtörténik.

— A város jog és pénzügyi bizottsága legutóbb szombaton Vértessy István főjegyzö elnökle alatt tartott ülésében tárgyalás alá vette a trágya lerakásra vonatkozó szabálytervezetet vette. — Ugyancsak ez ülésében az árvaházak fűtésére kívánt, illetve kért fűtőanyagok kiadásának, valamint a telekeldarabolásoknak az ügye került elbirálás alá.

— Tisztújító közgyűlés. Az ügyvédi kamara választmányának mandátuma ez év végével lejár, ennél fogva Dr. Kóla János, a kamara elnöke a tisztújító közgyűlés határidejéül december negyedikét tűzte ki, a mikor is a közgyűlés az ügyvédi kamara helyiségében d. e. 10 órakor fog megtartatni. A választás iránt rendkívül nagy az érdeklődés. Három különféle szavazó lap forog közkézen lapunkban már mind a három párt jelölését ismertették, hogy melyik párt nyer az a jövő titka.

— A Csokonai kör felolvasó estélye E hó 17-én tartja meg a Csokonai kör a Margit fürdő dísztermében ebben a szezonban az első ünnepélyes felolvasó estélyét, melyet barátságos vacsora és táncestély követ. A felolvasó estély iránt városzerte nagy az érdeklődés, különösen „női körökben“ nagy élénkség uralkodik az öszi toilette elkészítetése ügyében. Mert a hölgyek a Csokonai körnek első felolvasó estélyén szoktak alkalmat venni magoknak az öszi divat bemutatására. Még ennél is erősebb indoka lesz az estély látogatottságának az a műsor, melyet a kör erre az alkalomra össze állított. A debreczeni dalárda eléneklé a „Tihalyi echo“-t. — Azután megnyitó beszédet G é r e s i Kálmán, az

irodalmi szakosztály elnöke tart. A program többi pontjai: „Költemények“ Komócsy Józseftől. „Malvin“ elbeszélés Vértesi Arnoldtól. „Költemények“, Szabolcska Mihálytól. „Bünesetek Debreczen multjából“, Zöld Mihálytól. „Ébresztö“ Poldini Edéltől, előadja a debreczeni dalegylet. — Tagok és hozzátartozóik belépti díjat nem fizetnek. Nem tagoknak belépti díj személyenként 1 frt. A táncmulatsággal egybekötött felolvasó estély kezdete este 7 órakor, vége bizonytalan.

— Az új protestáns fakultások felállítására és szervezése tárgyában a zsinat által kiküldött 15-ös bizottságnak Tisza Kálmán elnökle alatt Budapesten, a ref. főgymnázium dísztermében tartott első ülésén egy albizottságot küldött ki, melynek tagjai Szász Károly püspök, Tóth Sámuel egyszákerületi főjegyzö, Kiss Albert, Décsy János és Szász D. voltak. Ezen albizottság jelentését tegnap tárgyalta a zsinati 15-ös bizottság Tisza Kálmán elnökle alatt. Ezen albizottságnak a Kolozsvárott és Debreczenben felállítandó protestáns fakultások ügyében tett véleményét a 15-ös bizottság is magáévá tette, eszerint azt fogják elfogadás végett a zsinatnak ajánlani, hogy a kérdéses fakultások megalkítására és azután használására, az evangélikus egyházat is felhívják, bár a felállítandó tanácsok költségei, melyekről gondoskodni kell mindössze évenkénti 14000 frtot tesznek ki. Erre nézve a bizottság további javaslata az, hogy a zsinat mellözve minden kötelező adókievetést, a legszélesebb alapon való gyűjtést kezdeményezzen önkéntes adakozásokra és alapítványok tevésére szólítva fel az egyházkerületeket, egyházakat és híveket. A bizottság úgy véli, hogy ez uton a két új fakultás felállítására könnyen biztositható lesz.

— A debreczeni orvos-gyógyszerész egylet f. évi november hó 19 én szombaton délután 4 órakor saját helyiségében havi ülést tart, melyre az egylet helybeli és vidéki tagjai ez uton is meghívja Dr. Varga Géza az egyesület elnöke. A z ü l é s t á r g y a i : 1. Elnöki előterjesztések. 2. Betegbemutások Dr. Imre Gábor, Dr. Somogyi Zoltán és mások által. 3. Egyleti folyóügyek. 4. Esetleges indítványok.

— A debreczeni színház ablakai. Az kétségtelen, nem is vitatja el senki, hogy Debreczen városának évenként jelentékeny összegbe kerül csak a városi színház apróbb restaurálási munkálata is. Ezt fényesen igazolja már az a körülmény is, hogy a színház ablakainak most teljesített egyszerű festéséért 700 forintot fizetett ki a nemes város. Csak hogy az ablakok közül egy csomónak az üvege is be volt törve s hogy azt is mind helyrehozhassák még százharmincz forintba került. Ime, Debreczen városában csak a színház ablakai 830 frt javítási költséget igényelnek egy rövid év leforgása alatt.

— Kiss Áron püspök főpásztori levele. Tegnap lépett először szószékre Széll Kálmán nagyszalontai esperes azon idő óta, mikor a politikai pártszennvedélyt az egyház falai közé is bevitték és a lelkész ellen mindennemü rágalmat szörtak. Kiss Áron püspök főpásztori szózatában és a tiszántúli ev. ref. egyházkerület elnöksége fényes elégtételt szolgáltatott a lelkésznek és ezzel az ügy végleges befejezést nyert. Ideje is már, hogy az ottani felizgatott szennvedélyek lecsilapuljanak, s maga Kiss Áron is békességre inti az ottani híveket, mert „egy lelkész, ki hivatalában már 32 évet, egy embernyomot fedhetlenül eltöltött, — ki egy nagy megye esperesi kormányzását 8 év óta köztiszteletben és becsületben folytatja, — megvárhatja azt a kegyeletet, hűséget minden keresetlen érzületü embertől, hogy ha bármely ismeretlen forrásu és semmivel sem igazolt váddal támadtatik és kisebbitetik s azok ellenében, — most méltatott tisztességes multjára s kifogástalan hivatali szolgálatára hivatkozik, — értelmes és hű hallgatói ne azt követeljék, hogy a nem ismert forrásu, általuk nem is tapasztalt vád ellen, ö maga, — a becsületében mélyen sértett, — keressen felújítandó meghurcoltatás közt orvoslatot, hanem ök maguk, a hű hallgatók álljanak fel mint egy ember, az igazolatlanul bántalmazott pásztor becsülete mellett tanúságot tenni. És ime közöttük ellenkező történik, minden egyházat szerető ref. ember fájdmárára . . . Külsőkből ítélünk; — nem láthatunk be a szivekbe. Meg kell túrnunk, hogy botrányok is lesznek közöttünk; — de

nem szabad elhanyagolnunk, hogy azokat is megorvosoljuk. Ime a vádak, melyekkel lelkészöket vádolták, mint beigazolatlanok elvették, — és ő homálytalan becsülettel áll, egyházuk lelkései szolgálatában. Ő, a gyülekezet irányában semmi vétséggel megróva törvény szerint nincsen. Kérem és intem azért önöket, kérem az egész gyülekezetet a jó békeségre; — mert Jézus mondja, „Minden város, minden háznép is, a mely meghasonlik magában, meg nem állhat.“

— **Az ügyvédek értekezlete.** A debreczeni ügyvédek tegnap, vasárnap délelőtt értekezletre gyűltek össze, a kamarai választások ügyében. Az értekezleten Medve Kálmán ügyvéd elnökölt. Részletes eszmecsere tárgyává tették a választás, illetve tisztújítás s más fontosabb kamarai dolog kérdését. Az elnök választásra nézve egyhangulag a Dr. Kóla János ügyvéd, kir. tan. személyében történt megállapodás.

— **A debreczeni ifjuság és a román jogászok.** Lapunk szombati számában nyilvánosságra hoztuk azoknak a román jogászoknak botrányos eljárását, kik a nagy román igazgatóval egy képre fényképeztetvén magukat, ekkép identifikáltak eszméiket azzal az eszmével, amelyet Lukács László képvisel. A debreczeni jogakadémia ifjusága e miatt az illető négy jogászt: Popu Sándort, Maláju Tituszt, Bojta Spiridiont és Urdea Györgyöt minden egyesületből kizárja és velök minden összeköttetést megszakít. Ma délután 5 órára van összehívva a joghallgatók segítő egyesületének a közgyűlése, amely elé mintegy ötven tag által aláírt indítványt terjesztenek s az illető jogászoknak az egyetlemből való kizárását s velök minden kedvezmény megvonását kéri. Az indítványhoz a „Debreczeni Hirlap“ szombati száma van mellékelve, mint a melyben a románok viselt dolgai előadva vannak. Az indítványból közöljük a következő pontot: „Mint a hirlapi hiteles közleményből kitűnik s immár köztudomású, az illető jogászok nemcsak hogy csatlakoztak a lázító hadhoz, hanem a gyűlöletes szolidaritás megőrkítése, kétséget kizáró megpecsételése céljából, eljárásuk koronájaképpen — a diszes társasággal összeülve, megőrkítették magukat egy csoportképpen Lucaciú Lászlóval s annak környezetével. Mi sem őket ama társaságtól, sem azt a társaságot ő tőlük nem irigyeljük. De megbotránkozásunkat, felháborodásunkat kell hangoztatnunk a félre nem érthető eljárás ellen.“ Ezenkívül még a főiskola széniora is lépéseket fog tenni az iránt, hogy ezen jogászok a bentlakás vagy egyes eddig élvezett jótéteményektől megfosztásának. Az egyesületek gyűlésén kívül ma este fél nyolcz órakor még egy egyetemes jogászyűlés is lesz, a melyen a debreczeni jogakadémia ifjusága kimondja, hogy a fent megnevezett négy joghallgatóval privátim és hivatalosan minden összeköttetést megszakít.

— **Áthelyezés Lipovniczky Imre, ki eddig a p-ladányi vallási alapítványi uradalomnál 25 esztendőn át volt uradalmi számtartó, ugyanezen minőségben a szolgálat érdekében Melyk utra, Bácsmegegyébe helyeztetett át. Lipovniczky Imre, ki Hajdúvármegye megalakulása óta a vármegyei közigazgatási és általában csaknem minden bizottságnak tagja volt, a közéletben is tevékeny szerepet vitt, a hajdumegyei gazdasági egyesületnek választmányi tagja volt. Áthelyezésével Püspökladány egy a közéletben munkás, kötelességeit hiven teljesítő tevékeny polgárt veszített.**

— **Hajdumegye közigazgatási bizottsági ülése.** Hajdumegye közigazgatási bizottsága ma reggel nyolcz órakor kezdette meg ülését gróf Dégenfeld József főispán elnöke alatt. A közigazgatási bizottság ülésében az október havi jelentések kerülnek elbírálás alá. Ezekről különben lesz alkalmunk lapunk holnapi számában beszámolni.

— **Az esküdtzéki tárgyalás ideje alatt.** Mig Debreczenben ez esküdték előtt állt Lukács

László, az alatt hívei mindenütt misét mondtak érte. Mert a Szabó János szamosújvári püspök által Lucaciú laczfalusi pap ellen kibocsátott s lapunkban már közzé tett körrendelet ellen a szatmári nagyszámú oláh papok több helyütt tartott gyűléseken hevesen protestáltak s ez alkalommal mindenütt unisono elhatározták azt is, hogy f. év. november 12-én, midőn Lucaciúnak Debreczenben esküdtzéki tárgyalása lesz, kik a saját parokiájában bantentiszteletet tartanak, hogy, mint mondják és tartják „Isten mentse meg apostolukat a barbárok karmai közül.“ Az elégedetlenség és megbotránkozás egyébiránt a nép között általános; uton utfélen halja az ember a papok által fanatizált nép szájából: „A püspök áruló, a magyarok romlásunkat okozza és akarják, nem fogjuk azonban tovább tűrni“; Vezérünket, a lacfalusi papot elteszik láb alól, mit sem tesz, megkésérülük még, — a fizetés napja nem lehet messze, — akad még vezérünk más is, tiz is helyette, kik nemcsak lákesíteni, de tenni is fognak!“ — „Jaj lesz a tirannak“

— **Szolgálati jubileum.** Sártory Antal osztálytanácsos, központi felmérési igazgató, holnap üli meg szolgálatára negyven éves jubileumát Budapesten, mely alkalommal a helybeli m. kir. IV. ik helyszínelő felmérési felügyelő, Bodnár Gyula s Kollár Dániel mérnökök fogják képviselni, kik a több felmérési felügyelőségek küldöttével együtt jelen lesznek a jubilans listeleterre rendezendő banketten, és az összes felmérési tisztviselők hozzájárulásával készített gyönyörű művészi kivitelű, mérnöki jelvényekkel díszített tömör ezüstből készült 7—8 száz frt értékű tenta-tartó átnyújtásánál. Az ünnepelt osztálytanácsos, ki elévülhellen érdemeket szerzett a kataszteri felmérés körül, közszeretettel örvend a felmérési személyzet körében, humanus, igazságos bánásmódja miatt.

— **Tánczvizgalmak a Baross szobor alapja javára.** Tettünk róla említést, hogy a debreczeni kereskedő ifjak egy része december hó 10-én a Margit fürdő disztermében tánczvizgalmat rendez. Itélve a közönség hangulatából, a tánczvizgalmak igen sikerültnek ígérkeznek. A meghívók a héten küldöttnek szét, de a tánczvizgalmak belépti díj nélkül vehetnek részt. Csupán a férfiak váltanak egy forintért tánczjelvényeket. Hogy pedig a kellemest a nemessel is összeegyeztessék, a befolyt tiszta jövedelmet a Baross szobor javára fordítják.

— **A magyar irodalmi önképző társulat** tegnap délután tartá meg az akadémiái VI. tereben az iskolai évben az első nyilvános havi gyűlését. A gyűlést Diószegi Mihály társulati elnök szép beszéddel nyitotta meg. Utána Árvai Béla szavalt „Árpád sirja“ című költeményt. Ezután Diószegi Mihály ádozott Kátona József a Bánk-bán megalkotója emlékének egy csinos értekezéssel. Az ünnepély kiemelkedő pontja a Pótor Elemér 4. th. szavaltata volt, ki Petőfi Apostolából rendkívüli tetzés közt adott elő egy részletet. Király Péter 2. jh. felolvasása és Szűcs Sándor 1. jh. szavaltata is hozzájárultak az ünnepélyes ülés sikeréhez. Közönség kevés volt, pedig az ifjuság, különösen, ha ilyen ügyes dolgokat produkál, több pártolást érdemelne.

— **Lukács László elutazása.** A hazafias érzelmű ifjuság, mikor Lukács Lászlónak, a hirhedt oláh agitátornak esküdtzéki tárgyalása folyt, mert nem bírt jeyhez jutni, a törvényszéki épület kapuja alatt és előtte állott fel, hogy színről-színre láthassa hát azt az embert, aki szeretné magát mártírnak feltölteni. A rendőrség azonban úgy intézkedett, hogy Lukács László a törvényszéki épület hátsó ajtaján, észrevétlenül távozhasson. Az ifjuság azonban mégis látni akarta Lukács Lászlót s kiment hajnalban a vonathoz és ott volt, mikor elutazott a hirhedt agitátor. A hazafias magyar érzelmek nem bírtak elfojtani s Lukács Lászlót szólni nem akaró abczugolással kísérték a kocsihoz. Lukács Lászlóhoz abczugolások voltak a bucsuszavak.

— **Felhívás a rom. kath. hívekhez.** Nemes Kálmán a debreczeni rom. kath. egyházközség gondnoka a következő felhívást teszi lapunk utján közzé: A helybeli rom. kath. egyházközségi bizottság, iskolaszék s plébániai hivatal együttes határozata folytán örömmel tudatom a t. cz. kath. hívekkel, hogy új lelkipásztorunk, mélt. és

főtiszt, Dr. Wolafka Nándor ur, v. püspök, sztl. Lászlórol nevezet kispépost, kanonok, debreczeni plébános f. hó 17 én csütörtökön d. u. 3 óra 9 perczkor fog városunkba érkezni. Új lelkipásztorunkat ünnepélyesen fogadjuk a vasutnál, ki megérkezése után azonnal a templomba megy áldásos munkájára lsten szent malasztját leesdeni; innen lakására a plébániára, hol a nála tisztelgőket fogadja. Plébánosi állásába f. hó 20 án, vasárnap délelőt 9 órakor tartandó isteni tiszteleten lesz ünnepélyes beiktatása. — Midőn ezeket a t. cz. kath. hívek tudomására hozni ezuton is szerencsém van, egyszersmind felkérem, hogy új lelkipásztorunk ünnepélyes fogantatásán és beiktatási ünnepélyén minél számasban megjelenni sziveskedjenek. Nemes Kálmán főgondnok, iskolaszéki v. elnök.

— **A rendőrség pihen.** A rendőrségnek megint nyugodt napja volt a szombati és a vasárnapi. A két napon egyetlen egy kihágás sem történt; csupán egy részeg cselédet vittek be, aki a gazdájával szemben nem illő magaviseletet tanusított. A rendőrség, de a közönség is örömebb halja az ilyen csendességről szóló híreket.

— **Az asztalos ifjak tánczvizgalma.** A debreczeni asztalos ifjak közül számosan értekezletet tartottak s elhatározták, hogy január hóban tánczvizgalmat rendeznek a Margit fürdő disztermében. Hogy pedig ennek a tánczvizgalmak az érdekességét is növeljék színre hozzák a „Vereshaju“ című népszínművet is. Az előkészületeket közelebb már meg is kezdik.

— **Találtattak.** A rendőrségnél, ott a jó meleg szobában ugat egy kis kutyka. Azon a címen került be oda, hogy találtattak. Tulajdonosa kellő igazolás mellett a második kerületi rendőrkapitányságnál átveheti. Ugyancsak ott hever a városház előtt talált kulcs is, melyet szintén átvehet tulajdonosa.

— **Szökött katoná.** A helyben állomásozó 39 gyalogezred egyik közkatonája tegnap hajnalban megszökött. A közkatoná bizon remélte, hogy ez a szökése sikerülni fog. Alig, hogy elhagyta a várost, a mező rendőrség egy cirkálo lovas rendőre utba találta s a futásnak eredt katonát üzőbe vette. Nem sokáig tartott az üzés, mert az alacsony termetű katoná csakhamar kifaradt és megadta magát. E őször a rendőrkapitánysághoz vitték fel, a hol a hozzá intézett kérdésre előadta, hogy nem tudja megszökni a katonaságot s az ottani szigort. A rendőrfőkapitányság a szökevény katonát átadta az illetékes katonai parancsoosoknak.

— **Azon ismeretlen urat,** kitégnap délután a Hungária kávéházban egyik márványoszlopnál függő tölökabát beisejéből kizárólag iromány és arcképekkel telt bőrtárczát véletlenül magával vitt, felkérem hogy sziveskedjék az irományokat és két arcképet a szerkesztőségbe küldeni, miután a szives megtaláló nem veheti azoknak hasznát; ellenkező esetben a tulajdonos kénytelen lesz a rendőrségnél megtenni a kellő lépéseket.

— **Lapunk szombati számának rendes mellékletéről a kir. Táblai Értesítő-ből** azért maradt ki a nov. 13-ika és a következő napjaira tárgyalásra kitűzött ügyek jegyzéke, mert a kir. tábla elnöki osztályától a jegyzéket a rendes időben (péntek este) meg nem kaptuk.

Lukácsiu Lászlót elítélték.

Debreczen, nov. 14.

Lapunk szombati számában, a Lukács László ellen indított sajtópárral hozott részletes tudó írásunkat az alábbiakkal kell még kiegészítenünk. A debreczeni, független polgárokból alakult esküdtzék az egyhangulag hozott marasztaló verdictummal hazafiai kötelességet teljesített.

Azok után a felénk kísérletek után, melyekkel a nemzetiségi, különösen a román agitátorokat a hatóságok megfélemezni akarták, lelkünkben üdvözöljük Cserna Vincze kir. főügyészt, ki vádjával erőteljesen taposott rá a nemzetiségi hydra egyik legveszélyesebb fejére: Lukács Lászlóra. Ugy lehet, sőt bizonyos, hogy a román lapok, melyeknek képviselőit az elítélt önző, reklám-hajhászó, bum-bum izgaló ide hozta, a leghiresebb ajakkal fogják ránk hányni a legképtelenebb vádakát és imádkozni fognak a szerintök mártíromságot szenvedett, közönséges komédiás apostolért.

Erre ugyan készen lehetünk; de az oláhok képzelt sérelmeit, tekintettel az ők illegális és lázító törekvéseikre, csak radikális módszerekkel lehet megorvosolni. A további fejlemények elé teljes léleknyugalommal tekintünk és meg vagyunk arról győződve, hogy a magyar hatóságok egész erővel fognak fellépni, ha Magyarország ezek a renitens, képzelgő gyermekei a fennálló állam-rend ellen bármi formában fellépni merészlenek.

A szombaton lefolyt esküdtzéki tárgyalást az első hatalmas lépésnek tekintjük e téren és el nem mulasztjuk, hogy teljes elismerésünkkel adózzunk dr. Iggyártó Sándor törvényszéki elnöknek, ki tapintatosan és nyugalommal vezette a tárgyalást.

*

Tudósítók a végtárgyalás további lefolyásáról a következőket írja:

Lukács: A főügyész ur engem tulajdonképpen nem azzal vádol, a mi a vádiratban foglaltatik. A vádba helyezett ícselekmény most már az lenne, hogy mi románok memorandumot adtunk be. Ha én megmagyarázom a memorandumot, hiszem, hogy az esküdt urak nem fognak marasztaló ítéletet hozni.

Elnök: Szük ségesnek tartom megemlíteni, hogy a memorandummal lehetőleg keveset foglalkozzék.

Vádolt: A memorandum nem foglal magában egyebet mint a mai, a jelenlegi politikai viszonyok ismertetését. Ha igaz az, hogy az esküdt urak tisztában vannak a memorandum tartalmával, nem bocsátkozik részletesen bele. Azt az elnyomatást mondják el benne, amit a jelenlegi kormány alatt szenvednek. Tiltakozásnak adnak benne kifejezést az elnyomatás ellen s ha kell tiltakoznak, a törvény, az esküdt, az ístent, de tiltakoznak a főügyész ur előtt is, — aki ugyáltszik minden vádját erre alapítja.

És midőn mi nyiltan becsületetesen dolgozunk, támaszkodunk a multra. A történelem tanuja, hogy mikor a magyar az olaszszal szembe állott, idegen államok segélyét vette igénybe. Vajon jobb lenne-e, ha mi is a külföld segélyéért folyamodnánk?

Ne a román törekvések ellen lépjen fel a főügyész ur mert a ki minket támad, mi ellenünk fellép, az támadja, az sérti az egész román nemzetet. A román nemzet, mint nemzet élni akar, de csak azzal kész szövetkezni, akik erre érdemesek.

A románoknak azt mondták, hogy memorandumjokat nem fogadták el; de ezért a román nemzet hűsége megmarad, sőt e körülmény még növeli is a trón iránti ragaszkodását és hűségét is.

A közvádoló kir. főügyész ur közöttük az egyenlenség magját akarja elhítni. Azt mondják: agitátor vagyok. Igen, agitátor ama rendszer és politikai szisztéma ellen, melyeket a főügyész ur felállít. Én az inkriminált közleményben, ama meghívóban csak arról akartam megemlékezni, hogy mi leláncoltak vagyunk, kik minden törekvésünk mellett sem tehetünk semmit. Vagy hát a magyar nemzet kebelében nem harcol-e egyik, vagy másik párt ellen.

Szerencsétlen idea az, és az igazságügyre szégyenletes, hogy őt népámitónak állítják elő. Ha valaki azt mondaná önök közül, hogy Kossuth népámitó volt, mit tennének önök. Nem megvetnék, nem lehetlennék tennék-e azt az embert.

Egy hang: Megfojtánánk!

Vádolt: A főügyész ur azt mondja, hogy a román nép a saját hibáján kívül műveletlen? Azt is felhozta, hogy az oláh pap a szószékről téveszti meg a híveket. Hát vajjon nem a pap hivatott-e arra, hogy a szószékről szabad eszméket hirdessen.

Azt a gödröt, melyet a főügyész ur előttem megásott, önök igazságos ítéletükkel telítsék be. Önök mutassák meg, hogy annak s kollegiumnak voltak növendékei, amely előtt a szabadságot jelző szobor áll. Én tudom, hogy bűnös nem vagyok, az önök meggyőződésére, lekiismeretükre bízom az ítéletet.

Elnök tizenöt perczre felfüggeszti a tárgyalást. Szünet után

Cserna V. főügyész röviden, szoroson megmaradva a tárgy mellett, válaszol a védő által előadottakra. A vitát a vádlevél beadásával, — ugymond — ő kezdte, tehát folytatja is azt. Vádolt csak tetszeleg magának az oláh agitátor

szerepében. A mi az inkriminált meghívóban van, az bűn, a magyar állameszme ellen elkövetve és ő bizik az esküdtzék jogérzetében, igazságszeretében, hogy tisztán fogja megítélni ezt az ügyet.

Coroianu védő válaszában ismét a román aspirációk jogosultságáról beszél és kéri védenze fölmentését.

Elnök röviden összegezi mindazokat, a melyek a tárgyalás folyamán elhangzottak, azután az esküdték elé a szokásos figyelmeztetés megtétele után a következő három kérdést tette fel a törvényszék:

1. Lukács László-e az inkriminált czikk szerzője?

2. A vádlevélbeli kitételek foglalnak-e magukban nemzetiségi gyűlöletre való izgatást?

3. Vétkes-e dr. Lukács László a terhérőlótt vétségben?

Az esküdtzék erre visszavonult s körülbelül 20 percz mulva tértek vissza a tárgyalási terembe, a mikor az esküdtzék verdiktjét **Abraham László** hirdette ki, mely szerint mind a három kérdésre a 12 esküdt egybehangzó ítélete az **igen volt**.

Cserna Vincze ezután súlyosító körülményül felhozta a vádlott műveltségét és papi állását, enyhítő körülményeket nem talált s azok kifejtését a védőnek hagyta fenn.

Coroianu védő rövid beszéde után a törvényszék visszavonult az ítélet meghozatala végett.

Hosszu tanácskozás után tért vissza a törvényszék és **Iggyártó Sándor** dr. törvényszéki elnök hirdette ki az ítéletet, mely szerint dr. **Lukács László** a btkv. 172 §-ának 2 ik bekezdése szerint nemzetiségi gyűlöletre való izgatás miatt **egy évig terjedő államfogház és 500 frt pénzbírságra büntetett**.

Közvádoló az ítéletbe belenyugszik; **Coroianu** védő ügyvéd ellenben az egész tárgyalás ellen semmisségi panaszt jelentett be.

Cserna Vincze ezután kijelenté, hogy miután vádlott a fogságbüntetést nem fogja azonnal megkezdni, vagy állítson kezeset, vagy 5000 frt kaucziót tegyen le, ellenkező esetben az azonnali letartóztatást indítványozza.

Coroianu ügyvéd, **Lukács** védője, kijelenté, hogy most sem a vádlott, sem ő nincsenek azon helyzetben, hogy 5000 frtot letegyenek; 48 órai halasztást ker, mely alatt nem őt, de ötvenezer forintot is képes biztosítékul letenni. Most azonban a vádlottért ő és a törvényszéki hites tolmács **Nesztor** ügyvéd hajlandók kezesességet vállalni.

A törvényszék a kezesességet elfogadta a tárgyalás este 8 órakor véget ért.

Színház.

Quodlibet. Az aradi színházi bizottság és a sajtó képviselői tiszteletére szombat este a színház valóságos quodlibettel kedveskedett a jó debreczeni közönségnek. Az estén kijutott a népszínműből, operettből, a mennyiben „Csikós”-nak és „Boszorkányvár”-nak egy-egy felvonását láttuk; sőt **V. Margó Czélia** asszony, primadonnánknak, ki a Boszorkányvár egy felvonásában volt fellépendő, Budapestent történt megbetegedése következtében még a „Virágakadás”-t is végig élvezhettük. Nem tudtuk, hogy az aradiak miképen vélekednek a társulatról; mi az ilyen egyveleges előadásnak nem vagyunk bár barátai és nem is tartjuk jogosnak, hogy az igazgatóság, közönségére az egyvelegeket ráerőszakolja; tekintve azonban a „hospitibus honor” elvét az aradi vendégek kedvéért szivesen belenyugszunk ilyen „potpourri”-ba, mert az előadók nem tehetnek róla, ha az igazgatóság, helyesebben: a művezetőség eképp rendelkezik.

Az előadással meg lehettek elégedve a vendégek; a melyik színigazgatónak olyan művésznője van, mint **Bácsné**, olyan kedves kis naivája, mint **Emődi**, olyan sikkes színésznője, mint **Órley** és olyan jó énekesnői, mint **Fejes Lidi** és **Egri Stefánia**, az bátran aspirálhat nemcsak az aradi, de a debreczeni színházra is. Tudomásunk szerint az aradi vendégek a társulat tanulmányozása végett jöttek Debreczenbe és annyit elárult t. kollegánk: **Tisztai Lajos**, színházi bizottsági tag, hogy nekik legjobban tetszett **Órley Flóra** éneke. — „Igaz”, — ugymond a szellemes aradi újságíró, kinek éles, szarkasztikus előadását mindenki is-

meri, — „hogy **Flóra** még in floribus áll; csak az az egy baja, hogy annyira szépen énekel, hogy az „Au der Wien” színház elhódítja tőlünk, magyaroktól és megbuktatja vele **Pálmay** Ilkát. A vendégek iránt tartozó udvariasság kötelességünké teszi, hogy elhiggyük neki, a mit mond; de különben is meggyőződünk arról, hogy különösen a közép-hangjai a sikkes művésznőnek elragadó szépek. Sajnálattal vettük tudomásul a vendégek, hogy **V. Margó Czélia** asszony betegen fekszik Budapeston és tekintve azt a körülményt, hogy a művésznő a **Vérő-féle** operettben: a „Szultán” címűben, nagyobb szerepet fog játszani a népszínházban, remélhetők, hogy nem is jön addig vissza Debreczenbe vendégszerépelni, míg csak le nem veszik annak idején a „Szultán”-t a műsorról. Am legyen; ha éppen kell, nélkülözzük a művésznőt. De hogy a művezetés erre való tekintettel úgy alakítja meg a műsort a folyó hétre, hogy azon megint melőz több énekesnőt, kiket az igazgatóság még a tavasszal a színház „üdvöskéinek” híresztelt, azt nem értjük és ezt a közönség iránt való figyelmeztetésnek tekintjük.

A falu rossza mindég tud közönséget vonzani; még akkor is, mikor olyan gyönge „Besetzung”-ban láthatja, mint az tegnapi este színpadra került. **Göndör Sándor** sikerült alakítása **Hunyadinak**; de **Finum Rózsiban** gyönge látuk visszatükrözve a **Tóth Ede** zenialitásával megteremtett alakot. — **Bátkai Tercsi** (Pártos E.) se hitte volna soha, hogy **Göndör Sándor**, ez a nyalka falu rossza valah ő belé legyen szerelmes. **Bács** (Teleki), **Püspöki** (Gonosz) és **Tompa** (Lajos) jók voltak. — A „nagy eperfa”-t, melyről többször beszélnék a darabban, egy kicsike kis akác helyettesíti a színpadon. Szegény debreczeni színház! Ilyen nyomorult diszlettárral hogyan is merészel a tanács elsőrendű szintársulat után áhitozni?

— **A magyar kir. meteorológiai intézet időjelzése november 14-én:**

(Távirati tudósítás. Érk. 3 óra 45 p.)

v = változás nem várható.

Legujabb.

Az új kabinet.

Budapest, nov. 14. (A „D. H.” eredeti távirata.) **Wekerle Sándor** miniszterelnök **Lukács** Bélával a kereskedelmi, **Csáky Albin** gróffal a vallás és közokt., **Bethlen András** gróffal a földművelési és **Szilágyi Dezső**val az igazságügyi tárca elvállalására nézve érkezett és megállapításra jutott. Az a hír, hogy **Szilágyi Dezső** az igazságügyi tárca mellett ideiglenesen a belügyi tárczát is átveszi, nem bir valószínűséggel. — Sokkal valószínűbb **Rádó Kálmán** kinevezése belügy-miniszterre. — **Fejérváry** báró honvédelmi miniszterrel **Wekerle** miniszterelnök már Bécsben tisztába jött, valamint **Pápay István** is, kinek kinevezése a király melletti miniszterre bevezetett tény. **Pápay** kinevezésére nézve a kezdeményezés a legfelsőbb körökben eljött. Bécsben általában úgy magyarázzák **Pápay** kinevezését a király melletti miniszterre, — hogy **Bécsben** a lapos aggályok merültek fel arra, hogy a pártminiszterek a legjobb szándék mellett is egyoldalú információkat adnak a helyzetéről és a politikai tényezőkről a koronának. Mondják, hogy ennek következtében merült fel **Pápay** kinevezésének kérdése és pedig oly alakban, hogy **Pápay** a parlamenti tárgyalások alatt állandóan Budapestben fog tartózkodni, hogy a parlamentben történeteknek mindekor személyesen tanujalegyen.

A kolera Budapestén.

Budapest, nov. 14. (Ered. táv.) November hó 12-inkének éjjeli 12 órájától, november hó 13-ikának éjjeli 12 órájáig 7 megbetegedés és 3 halálozás fordult elő; meggyógyult 6 beteg. Az előző 24 órai időszakhoz képest tehát a megbetegedések száma négygyel kevesebbedett, eileoben a halálozásoké emelkedett.

Kis lottó húzása.

— November 12-én. —

Budai:	15	45	80	6	1.
Linzi:	43	2	64	56	36.
Trieszti:	54	39	11	66	38.

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ

Holnap kedden 1892. november hó 15-én.

Az új czég.

Dr. Fráter Imre

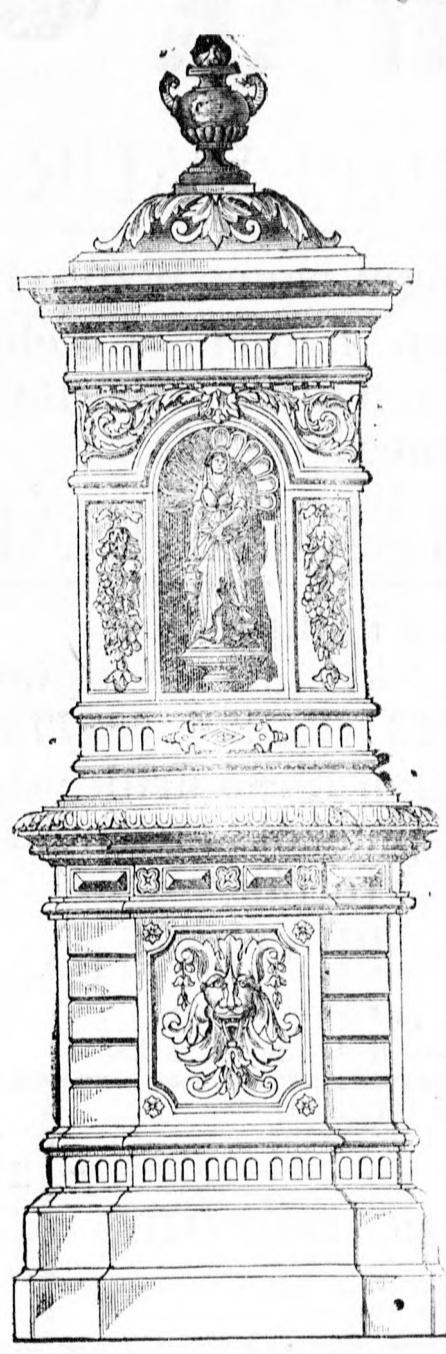
specialis gyermek-orvos,

(a budapesti „Stephania“ gyermek-kórház volt orvosa.)

L a k i k :

nagy-várad-utca, 2122. sz. a.

Rendel a napnak bármely órájában.

Budweiszi, porcellán és majolika

KÁLYHÁK és KANDALOK

minőségért és fűtőképességért jótállva.

Friedlandi szabályozható és MEIDINGI rendszerű VASKÁLYHÁK

Magyarhoni vaskályhák

fa, kőszén és coaksz fűtésre.

Világító és elektra kályhák.

„PANNONIA“

TENGERI MORZSOLO-GÉP

meglehető munkaképességgel darabja 1.80.

A téli évadra legnagyobb

KORCSOLYA raktár

minden rendszerben.

Képes árlapok ingyen és bérmentve.

Legjutányosabb beszerzési forrás

TÓTH GYULA

vasn gyereskedő, Debreczen városház sarkán.

Legnagyobb raktár.

Ujdonság.

A legszebb francia színes gyapot-flanelek

női ruhákra,

reggeli öltözékekre,

SZÍNHÁZI BLUSOKRA

megérkeztek.

Kardos László

üzletébe.

Magyar általános kőszénbánya részvénytársulat

Ajánlja a t. malom-, szeszgyár- és cséplőgéptulajdonos uraknak, valamint szobafűtésre legjobb minőségű

centeri és királdi vegyes, akna- és darabos szenét,

egész kocsirakományokban C z e n t e r é s P u t n o k állomásokról szállítva.

Megrendelések intézendők a

Magyar általános kőszénbánya részvénytársulathoz.

B U D A P E S T

V. bálvány-utca, 8.

Jutányos szabott árakon kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

üzégnél:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK

francia flanelek, Kasán, Moldon legujabb ruhadiszek,

FEKETE DIVATKELMEK, SZÍNES és FEKETE SELYMÉK,

MOSÓ VELEZÉK,

TÉLI HIMALAYA KENDOK.

Gyermek ruhácskák és felöltők

Normalgyapju és pamut alsó ingek

Ujjasok és nadrágok,

Téli harisnyák, keztyűk.

Az idén szép raktárt tartunk

Brassói és Gácsi posztókban,

Takarók és lópokrócokban.

Török sorsjegyek.

Évenként 6 húzás: február 1., ápril 1., június 1., augusztus 1., október 1., december 1.

Főnyeremények: 600.000 frank aranyban) ezidőszerint (348.000) frank

300.000) a 58% = (174.000) aranyban

Melléknyeremények: 60.000, 25.000, 20.000, 10.000, 6.000, 3.000, 2.000, 1.250, 1.000

frank aranyban ezidőszerint a 58%.

Legkisebb nyeremény: 400 frank aranyban, ezidőszerint a 58% = 232 frank aranyban = mintegy 110 frt o. é., tehát a napi árfolyamhoz képest tekintélyes nyereség.

Biztosíték: A török sorsjegyekért esedékes összegek bizonyos, a török államadósság szolgálatára rendelt jövedelmekből folynak be, melyek egy európai bizalmi férfiakból álló igazgatótanács által bevetelizedtetnek és a kötvénybirtokosoknak való kifizetésre használtatnak fel.

Vásárok: A tőzsdék Bécsben, Triesztben, Berlinben, M. m. Frankfurtban, Boroszlóban, Drezdában, Párisban, Amsterdamban. Konstantinápolyban, Alexandriában

Jövőbeli esélyek: Hogy rövid idő múlva a nyeremények magasabb százaléktételek mellett fognak bevételezni, hogy rendes körülmények feltételezése mellett, mielőtt a lebegő anyag osztályozva lesz, arctól emelkedés is várható.

Mi veszünk és eladunk: török sorsjegyeket, valamint mindennemű értékpapírt, a hivatalos napi árfolyam szerint.

— Ugy szó — mint írásbeli megbízások a legelőnyösebben és pontosan eszközöltnak.

A „Wiener Bank Verein“

központi letétpénztára és váltóüzlete.

BÉCSBEN, I. Herengasse Nr. 8.

SZŐNYEGEK,

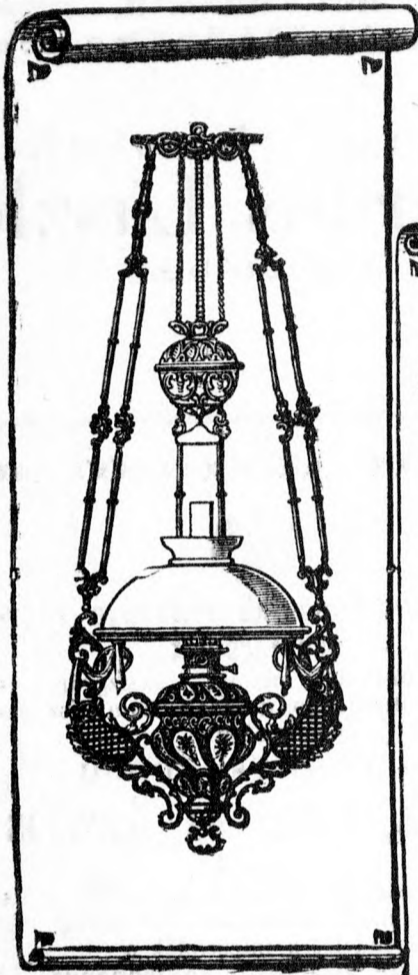
Függöny, ágy- és asztalterítő
hutor szövetek, viaszos vásznak
nagy választékban

SZABÓ LAJOS fiai cégénél.

DITMÁR-LÁMPÁK

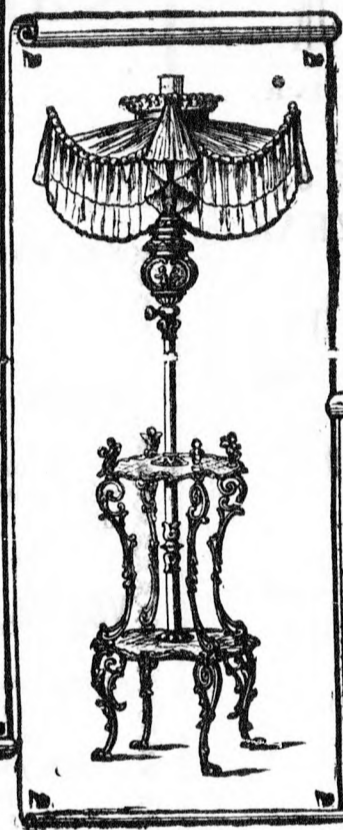
Gyári védjegy.

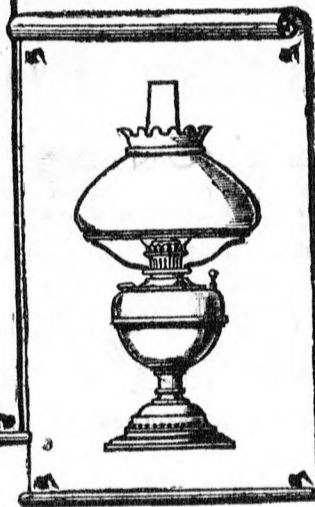
OSILLÁROK ÉS FÜGGŐ LÁMPÁK.

ASZTALI LÁMPÁK
FALI KAROK
ÁMPOLNÁK
LÁMPÁSOK

4 ECÉSZ 157 GYERTYAFÉNYŰ ÉGŐK.

ÁLLVÁNY LÁMPÁK
csipke ernyővel.

FAVORIT LÁMPA
gömb-lánggal.

DITMÁR 1892/93 ÉVADRA

szóló remek ujdonságai ismét bizonyítják, hogy a petroleum lámpák tökéletessége haladt s a jelenkor világítási igényeinek megfelelnek.

DITMÁRLÁMPÁK

izlésteljes alakjuk
kitűnő kivitelűek
LEGNAGYOBB VILÁGÍTÓ EREJŰEK.
s hihetetlen olcsó árak által
a világ-piacot meghódították.

Raktár BUDAPESTEN,

V., József-tér,
fürdő- és Nádor-utca sarkán.

Kristály tiszta, szagtalan. csak 50 foknál gyulékony. vakító fehérségű lánggal ég.
Díjtalan házhoz szállítás.

DITMÁR R. biztonsági szalon petroleum

első rangú szaktekintélyek által mint legkiválóbb világító anyag elismerve,

hamisítatlan valódi minőségben kapható egyes egyedül DITMÁR R. raktárában, Budapesten, Fűrdő- és Nádor-utca sarkán.
Teljes kezesesség suly és minőségért.

Legkiválóbb világító anyag!

Felül nem mutat minőség!

Legfinomabb mérséklő-lámpaolaj, színes és fehér szalon-gyertyák.

Az elismert legjobb francia-czigaretta papír

„LE GLORIA“

JOSEPH BARDOU & FILS-től
PERPIGNAN—PÁRISBAN.

60 aranyérem.

16 diszoklevél.

20 oklevél „Hors Concours“

A „LE GLORIA“ szivarka-papír minden eddig létező szivarka-papírt finomságra és minőségre nézve föltűnően fölülmul.

A „LE GLORIA“ szivarka-papír csak akkor valódi, ha minden egyes könyvecské a JOSEPH BARDOU & FILS céggel van elátva.

A „LE GLORIA“ szivarka papír úgy sima, mint csipkézett (perforé) széllel kapható.
A „LE GLORIA“ eddig elérhető legjobb minőségű hüvelyekben is kapható.
A „LE GLORIA“ szivarka-papír és hüvely minden norinbergi és papírnagykereskedésben, valamint minden tőzsdében kapható.

Kneipp-

gyógyszerek

minden fejtában,
a legjobb minőségben.

A würzburgi angyal gyógyszer-tár-
ból származó
Kneipp-féle külön-
legességek

egyetlen jogositott elárúsító helye

a cs. és kir. udvari gyógyszer-tár
Salzburgban.

Közvelel rendelést kérünk! Árjegyzékek ingyen és térmentve.